

Een Prins met al meer dan 40 jaar een Koninkrijk in de Brabantse Kempen

Dit verhaal gaat over een bomenliefhebber die zijn collectie niet aan huis heeft, maar op geruime afstand bij zijn tweede woning in Lieshout. Al in 1970 kochten Frans Prins (1929) en zijn vrouw Anneke de (toen) bouwval, onbewoonbaar verklaard, om zijn drukke praktijk aan huis en de hectiek van de stad Rotterdam te kunnen ontvluchten.

De bijbehorende grond was 40 x 40 meter, alleen weiland met daarop twee Hollandse linden en vijf Canadese populieren naast de 'boerderij'. Het pand zou stammen uit ongeveer 1850 en moest helemaal gerestaureerd worden. De eigenaar wilde het slopen maar de toenmalige burgemeester had een ander plan: *Je moet het verkopen aan een gek uit het Westen, dan krijg je er nog wat geld voor!*

Deze gek woont er nu al lange tijd met veel plezier, evenals vrouw en kinderen. Helaas is de toenmalige landelijke sfeer grotendeels verdwenen en zijn de burens agrarische ondernemers met grote productiestallen. Het arboretum staat echter gelukkig zo vol met bomen en grote struiken dat daar weinig van te merken valt als je eenmaal binnen het hek bent. Er is zelfs nog een vista waardoor je over onbebouwd grasland naar de bomen in de verte kijkt.

In 1974 is de tuin beplant door de Heidemij met 2400 stuks bosplantsoen in zeven soor-

ten. Er werd ook een propellervormige vijver gegraven. De uitgegraven grond leverde een licht glooiend profiel in de tuin op. Doordat er in 1976 een bouwstop op het huis werd gelegd, kwam er meer tijd vrij voor de tuin. Al gauw bevredigde dat bosplantsoen niet meer: te weinig variatie.

Aanvankelijk werd alleen het boek van Dr. B. K. Boom bestudeerd en werden planten vooral in Boskoop aangeschaft. De interesse was er natuurlijk al lang en had te maken met het feit dat Frans al in zijn jeugd, op zijn 14^e, lid werd van de NJN (Ned. Jeugdbond voor Natuurstudie) in Rotterdam. Daar bleek dat niemand iets over bomen, laat staan hun namen, wist. Daar heeft Frans zich toen op geworpen.

Zo is het bosplantsoen geleidelijk aan vervangen door een prachtige collectie bomen en heesters. Het grondoppervlak kon tot een halve hectare worden uitgebreid. In 1978 werd de bouwstop opgeheven en kon verder worden gegaan met restaureren, wat overigens nog vele jaren heeft geduurd.

Er staan nu meer dan 500 verschillende soorten planten en bomen in het arboretum. Frans realiseert zich dat, net als bij zo velen, de verzamelwoede het altijd wint van de beschikbare ruimte om bomen en struiken

mooi te laten uitgroeien.

Frans is een rasechte Rotterdammer die het grootste deel van zijn leven zijn stad trouw is gebleven. Na zijn studie geneeskunde moest hij direct in militaire dienst. Toen kreeg hij het aanbod om als bedrijfsarts een contract van 2 jaar af te sluiten met stationering in Sungai Garong bij de SVPM = ESSO. Dit ligt bij Palembang op Sumatra. Hij kon er alleen heen in gehuwde staat; dus werd er hals over kop getrouwd, waarbij zijn vrouw als stewardess bij de KLM haar baan moest opgeven (in die tijd mocht een stewardess niet getrouwd zijn!). In 1959 werd Jan, hun eerste zoon, als het ware in de olie geboren (van de olieraffinaderij).

Hij had daar twee jaar een zeer drukke praktijk met opvallend veel dermatologische aandoeningen, bijna 30 % van het poliklinische aanbod. Dit was zeer intrigerend, omdat hij daar zo weinig van af wist.

Frans Prins bij de vijver in zijn arboretum (maart 2012)

Foto: Wout Kromhout

Na zijn terugkeer in 1960 is hij zich in Leiden in vier jaar gaan specialiseren als dermatoloog. Een intensieve zoektocht door Nederland naar een geschikte plek om een praktijk te beginnen liep op niets uit. Het werd uiteindelijk toch weer Rotterdam. Hij nam daar een deel van de praktijk over van een 'open-benen-specialist'. Ze kochten een groot pand in Hillegersberg-zuid en daar begon Frans op de eerste etage zijn dermatologiepraktijk (1964). Daarnaast was hij ook werkzaam in het Edokia-ziekenhuis. Intussen werden nog twee kinderen geboren, zoon Arno en dochter Annelies, resp. in Leiden en Rotterdam, levende souvenirs van elke locatie.

Na zijn pensionering in 1993 was het huis

te groot en zijn ze kleiner gaan wonen in Hillegersberg, de noordelijke, zeer groene stadswijk van Rotterdam.

Stoom afblazen deed de familie dus in Lieshout, waar altijd genoeg te doen was. Met vrouw en kinderen werd keihard gewerkt om de boerderij weer leefbaar te maken. Dit ging gepaard met bloed, zweet en tranen, maar er waren ook veel leuke en vruchtbare momenten.

kruid dat zijn eigen schoonheid heeft en vaak zeer nuttig is voor vlinders en insecten. Bestrijdingsmiddelen komen de tuin niet in en bemesten is ook niet nodig. Snoeihout wordt op rillen langs het hek opgeslagen tot nut van vogels, insecten, schimmels en paddenstoelen. Alles heeft zo zijn eigen dynamiek en dat levert een spannend beeld van jong en oud, energiek groeiend, in een stabiele fase of al in verval.

Onkruid wordt benaderd als kruid dat zijn eigen schoonheid heeft en vaak zeer nuttig is voor vlinders en insecten.

Via Frits Jongepier, hoofd van de Plantsoenen-dienst van Rotterdam, kwam Frans bij de NDV waar hij vanaf 1980 een actief en betrokken lid is. Zijn opgeruimde aard bindt veel mensen aan hem en zijn verhalen en anekdotes zijn beroemd. Voor een aria uit Verdi draait Frans zijn hand ook niet om, maar zet hij wel een prachtige bas in! Muziek en zingen zijn, naast de dendrologie, zijn grote hobby's.

Momenteel is de tuin in een situatie die past bij de leeftijd van Frans. Er is wat verval, er stort eens een boom neer waardoor er nogal wat schade ontstaat. Dat schept ruimte en licht waardoor andere planten de ruimte krijgen. Onkruid wordt benaderd als

Vanuit de kamer zie je direct de opvallende *Pterocarya xrehderiana*, door Frans zelf gezaaid en nu 8-10 meter hoog. Naast het huis staat een prachtige *Mespilus germanica* en een potlooddunne *Robinia pseudoacacia* 'Pyramidalis' van zeker 15 meter. Verder vallen mij op: *Akebia quinata* als zeer oude klimplant hoog in een berk, *Cedrus libani* 'Stenocoma', *Acer heldreichii*, *Eucommia ulmoides*, *Taxus baccata* 'Amersfoort' van 4 meter hoog, *Prunus lusitanica* 'Angustifolia' als boom van 6-7 meter hoog, *Crataegomespilus dardarii*, *Acer campestre* 'Nanum' van 30 jaar oud en dan slechts 3 meter hoog, *Corylus sieboldiana* (zeer zeldzaam), een hoge en imposante *Taxodium distichum* met vele ademwortels in de vijverrand, *Picea abies* 'Obergärtner Bruns', klein blijvend en hier ongeveer 4 m na 30 jaar, *Oemleria cerasiformis* vol bloemknoppen op 16 maart, *Ilex xaltaclerensis* 'Belgica Aurea' en nog veel meer.

Voor de planten die in 'Dr. Boom' met een z of zz worden aangeduid, hadden zijn voorkeur om te verzamelen.

Het is een waar genoeg om met Frans al zijn dendrologische juwelen te bekijken. Bij

Taxodium distichum met vele ademwortels in de vijverrand

Foto: Wout Kromhout

veel planten zijn verhalen te vertellen over herkomst of andere voorvallen waardoor de plant bij hem terecht is gekomen.

Vragen, vragen, vragen ...

Als je kon kiezen en je kon je arboretum opnieuw beginnen, op welke plaats zou je dat, met de huidige kennis, dan doen?

Wellicht in Zeeland, al realiseer ik me wel dat de bodem daar weerbarstiger is dan hier op het Brabantse zand.

Welke plantengeur is je het liefst?

Mijn reukorgaan is slecht, na vele operaties. Toch ruik ik de geur van sommige rozen zeer goed!

Wat is je belangrijkste tuingereedschap en waarom?

De takkenschaar omdat in een oude tuin de takken vaak te dik zijn voor een snoeischaar.

Wat zijn je belangrijkste tuinboeken als steun bij de opbouw van het arboretum?

Nederlandse Dendrologie van Dr. B. K. Boom; *Handbuch der Laubgehölze* van Gert Krüssmann.

Welke drie tijdgenoten zou je wel eens om de tuintafel willen verzamelen om te praten over de dendrologie?

Walter Grootendorst, Klaas Verboom, Wout Kromhout.

En welke historisch belangrijke dendrologen zou je wel eens hebben willen spreken?

Gert Krüssmann, Harry van de Laar, Theo Janson.

Stel je had geen tuin, wat zou je dan zo de hele dag doen?

Muziek (liederen) schrijven en uitvoeren (volop mee bezig momenteel), schilderen en exposeren.

Maackia amurensis, de favoriete boom van Frans Prins

Foto: Ineke Vink

Wat is je favoriete boom?

Maackia amurensis vanwege het prachtig uitlopende blad en de mooie vruchten. Helaas wordt deze boom/struik veel te weinig aangeplant.

Een bekend gezegde is: 'al zou de wereld morgen vergaan, dan zou ik vandaag nog een appelboom planten'. Wat zou jij doen in zo'n geval?

Ik zou graag nog eens een reis maken door Engeland om de vele mooie tuinen te bezoeken.

Als laatste wijze opmerking wil Frans een lans breken voor de veldbiologie. Naar zijn mening worden biologiëstudenten veel te weinig het veld ingestuurd om te kijken, te voelen, te ruiken en te proeven aan datgene waar de biologie op stoelt en dat is de fysieke kennis van bomen en planten. Wat dit betreft moet er een mentaliteitsomslag plaatsvinden onder leraren, hoogleraren en andere betrokkenen bij het biologieonderwijs. Dan vervullen de Universiteitsarboreta ook weer een nuttige functie. □